

**T.C.
EKONOMİ BAKANLIĞI**

Sayı : B.19.0.HUK.0.610-[2012-7/13040] 1286

Konu : Yazılı Soru Önergesi

24.12.2012* 87741

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 10/12/2012 tarihli ve A.01.0.KKB.0.10.00.00-97172 sayılı yazıları.

İlgi'de kayıtlı yazıları ekinde yer alan Kütahya Milletvekili Sayın Prof. Dr. Alim IŞIK tarafından verilen 7/13040 sayılı yazılı soru önergesine ilişkin cevaplar ekte sunulmaktadır.

Bilgilerine arz ederim.

Zafer ÇAĞLAYAN
Bakan

EK :

1- Cevap yazısı (7 sayfa)

DAĞITIM :

Gereği :

TBMM Başkanlığı

Bilgi:

Başbakanlık

T.C.
EKONOMİ BAKANLIĞI

Kütahya Milletvekili Sayın Prof. Dr. Alim İŞİK tarafından verilen 7/13040 sayılı yazılı soru önermesine ilişkin sorular ve cevaplar.

Sorular :

Türkiye'nin son yıllarda izlediği yanlış dış politikanın, komşuları başta olmak üzere yıllardır önemli miktarlarda dış ticaret hacmine sahip olduğu birçok ülkeyle olan ticaretini ve ekonomik ilişkilerini olumsuz yönde etkilediği bilinmektedir. Bu bağlamda, hükümetleri döneminde Türkiye-İran arasında gerçekleşen dış ticaret ve ekonomik ilişkilerle ilgili olarak;

1. 2002-2012 döneminde iki ülke arasında gerçekleşen dış ticaret verilerinin (ithalat, ihracat, dış ticaret açığı/fazlası) yıllara göre değişimi nasıl olmuştur?
2. Anılan dönemde iki ülke arasında ithalata ve ihracata konu önemli mal veya hizmetler hangileri olmuştur?
3. Anılan dönemde iki ülke arasında gerçekleşen dış ticaret verileri Bakanlığınızca nasıl değerlendirilmektedir?
4. Halen anılan ülkeyle en fazla ithalat ve ihracat değerlerine sahip ilk beş ürün hangileridir? Bu ürünlerin iki ülkenin dış ticaret verileri içindeki payları nasıldır?
5. Anılan dönemde iki ülke arasında imzalanan anlaşmalar ve yürürlüğe konan ticari projeler hangileridir?
6. İki ülke arasındaki ekonomik ilişkilerin geliştirilmesi ve yaşanan sorunların giderilmesi konusunda Bakanlığınızca ne tür çalışmalar yapılmış ya da yapılmaktadır?
7. Bu amaçla şimdiye kadar Bakanlığınızca hangi önlemler alınmış ya da alınmaktadır.
8. Bakanlığınızın, anılan ülkeyle olan ticari ve ekonomik ilişkilerimizin geliştirilmesine yönelik hedefleri ve 2013 yılı programı nasıldır?

Cevaplar:

2002-2012 Yılları Arasında Türkiye-İran Dış Ticaretine İlişkin Veriler (Milyon Dolar)

Yıl	İthalat	İhracat	Açık	Toplam
2002	334	921	-587	1.255
2003	534	1.861	-1.327	2.394
2004	813	1.962	-1.149	2.775
2005	913	3.470	-2.557	4.383
2006	1.067	5.627	-4.560	6.694
2007	1.441	6.615	-5.174	8.057
2008	2.030	8.200	-6.170	10.229
2009	2.025	3.406	-1.381	5.431
2010	3.044	7.645	-4.600	10.689
2011	3.590	12.461	-8.871	16.051
2012	2.927	10.573	-7.646	13.500
2013	9.329	10.368	-1.039	19.697

Kaynak: TÜİK
(*) Ocak-Ekim

**T.C.
EKONOMİ BAKANLIĞI**

2002-2011 Yılları Arasında Türkiye-İran Dış Ticaretinde Önemli Mallar

2002-2011 Döneminde Türkiye'nin İran'a İhracatında Önemli Mallar(Bin Dolar)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
7207/Demir/alaşımsız çelikten yarı mamuller	10.996	42.370	99.540	14.506	1.420	19.362	68.841	18.071	243.031	164.388
2710/Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	176	8.654	39.081	51.419	24.790	2.948	154.180	3.708	176.053	8.213
4411/Lif levha, orta yoğunlukta	8.458	19.418	28.540	29.523	50.559	92.216	93.203	121.961	138.521	129.720
7214/Demir/çelik çubuklar (sıcak haddeli, dövülmüş, burulmuş, çekilmiş)	3.134	1.611	429	246	12.402	71.913	12.719	28.223	133.109	54.492
8708/Kara taşıtları için aksam, parçaları	15.738	25.042	40.391	38.785	31.380	50.400	101.147	82.992	115.142	169.353
5407/Sentetik iplik, monofil, şeritlerle dokumalar	681	3.731	12.049	24.521	24.662	31.666	58.369	66.984	82.828	82.361
7108/Altın (ham, yarı işlenmiş, pudra halinde)	0	0	0	0	0	0	0	0	82.319	53.651
7216/Demir/alaşımsız çelikten profil	4.175	7.857	13.677	21.015	22.703	27.227	46.817	143.191	76.409	139.806
7210/Demir/çelik yassı mamul, kaplı, sıvanmış (600mm. den geniş)	31	1.350	5.545	5.975	17.095	8.334	10.177	2.603	57.194	40.579
7013/Masa, mutfak, tuvalet, ev tezyinatı vb için cam eşya	2.531	11.181	16.056	21.351	28.284	36.151	39.840	44.789	47.011	37.667

Kaynak:TÜİK

2002-2011 Döneminde Türkiye'nin İran'dan İthalatında Önemli Mallar(Bin dolar)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
7403/Antılmış bakır, işlenmemiş bakır alaşımları	10.727	11.609	3.498	2.135	14.089	233.955	282.085	41.335	235.147	373.024
3901/Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	1.856	3.917	2.310	13.952	72.766	87.694	64.654	87.777	192.904	286.931
3902/Propilen ve diğer olefinlerin polimerleri (ilk şekillerde)	733	221	433	9.351	27.785	29.613	39.591	11.486	65.194	42.322
3907/Poliasetaller, diğer polieterler, epoksit-alkid reçineler vb (ilk şekilde)	47	160	120	1.801	28.987	32.519	8.684	19.604	62.523	108.027
7901/İşlenmemiş çinko				544	5.598	7.544	10.317	8.088	43.456	89.322
7402/Rafine edilmemiş bakır; elektrolitik rafine için bakır anotları						4.183	1.924	11.607	32.154	24.006
7601/İşlenmemiş alüminyum	309	4.098	251	1.933	2.669	2.640	9.652	12.251	26.914	69.282
7801/İşlenmemiş kurşun		302	677	970	764	6.232	5.583	4.768	19.163	27.993
7411/Bakırdan ince ve kalın borular		115	196	3		486	7.815	3.610	17.407	27.716
7409/Bakır levha, plaka ve şeritler (kalınlığı >0,15 mm)	2.076	2.994	1.601	2.266	7.887	7.616	8.906	6.974	14.691	12.026

Kaynak:TÜİK

**(2012 Ocak-Ekim)Türkiye'nin İran'a İhracatında ve İthalatında İlk 5 Ürün ve Payları
(Bin dolar)**

	2012 Ocak-Ekim	2012 Ocak-Ekim Toplam İhracat Payı (%)
7108/Altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	6.435.412	11.939.613
7207/Demir veya alaşımsız çelikten yarı mamuller	376.254	1.588.451
8708/Karayolu taşıtları için aksam, parça ve aksesuarlar	157.424	2.828.984
4411/Ağaçtan veya diğer odunsu maddelerden lif levhalar	100.396	243.635
7216/Demir veya alaşımsız çelikten profiller	86.222	1.044.073

Kaynak: TÜİK

(*) Ocak-Ekim

**(2012 Ocak-Ekim)Türkiye'nin İran'dan İthalatında İlk 5 Ürün ve Toplam İthalat Payları
(Bin Dolar)**

	2012 Ocak-Ekim	2012 Ocak-Ekim Toplam İthalat Payı (%)
3901/Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	281.091	1.908.051
7403/Rafine edilmiş bakır ve bakır alaşımları (ham)	157.537	2.377.323
7901/İşlenmemiş çinko	96.987	387.261
3907/Poliasetaller, diğer polieterler, epoksi reçineler, polikarbonatlar, alkit reçineler, polialisterler	75.461	1.068.751
3102/Azotlu mineral veya kimyasal gübreler	53.047	695.812

Kaynak: TÜİK

(*) Ocak-Ekim

T.C.
EKONOMİ BAKANLIĞI

2002-2012 yılları arasında ülkemiz ile İran arasında akdedilmiş olup Resmi Gazete’de yayımlanan Anlaşmalar ile İran’a ilişkin desteklenen yurtdışı bireysel fuarları ve milli düzeyde iştirak edilen fuarları gösteren tablolar aşağıda sunulmaktadır:

Anlaşma Adı	Resmi Gazete Tarihi ve Sayısı
16. Dönem KFK Mutabakat Zaptı	17/04/2002-24729
Ulaştırma Karma Komisyonu Mutabakat Zaptı	22/01/2003-25001
17. Dönem KEK Mutabakat Zaptı	07/07/2003-25161
Gelir ve Servet Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması	09/10/2003-25254
18. Dönem KEK Mutabakat Zaptı	09/01/2005-25695
Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma	07/05/2004-25455
Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (EİT) Ticaret Anlaşması	24/05/2007-26531
EİT Transit Taşıma Çerçeve Anlaşması	17/05/2008-26879
EİT Üyesi Devletler Arasında Tercihli Ticaret Sistemi Kurulmasına İlişkin Tercihli Tarife Düzenlenmesi Protokolü	29/05/2008-26890
Sınır Ticareti Ortak Komitesi IV. Dönem Toplantı Tutanağı	28/12/2008-27094
Sınır Ticareti Ortak Komitesi V. Dönem Toplantı Tutanağı	29/04/2009-27214
Teknik Düzenlemeler, Standardizasyon, Metroloji, Akreditasyon ve Uygunluk Değerlendirmesi	24/08/2011-28035
Kapıköy ve Razi Kara Hudut Kapılarının Ortak kullanımına İlişkin Mutabakat Zaptı	22/10/2011-28092

T.C.
EKONOMİ BAKANLIĞI

2012 Yılında Desteklenen/Desteklenecek Yurtdışı Bireysel Fuarlar

Fuarın Adı	Başlangıç Tarihi	Bitiş Tarihi
3rd Doors & Windows Technology International Exhibition	18.01.2012	21.01.2012
Tehran Confair	19.01.2012	28.01.2012
Hotel, Travel and Tourism Services and Equipments	07.02.2012	10.02.2012
10. Medex International Exhibition of Home and Office Furniture, Decoration, Furniture Design, Machineries, Equipment and Accessories Fair	18.02.2012	21.02.2012
Iran Oil & Gas Show - International Exhibition of Oil, Gas & Petrochemical Industries	17.04.2012	20.04.2012
Iran Telecom - Iran Telecom - International Telecommunications and Information Technology Trade Fair	18.04.2012	22.04.2012
Agrobiznes 2012	20.04.2012	24.09.2012
Fuarın Adı	Başlangıç Tarihi	Bitiş Tarihi
K&B - S&P Kitchen, Bath, Sauna&Pool Industries&Equipment Int'l. Exh.	27.04.2012	30.04.2012
SAPCO - International Tool & Die Exhibition	07.05.2012	10.05.2012
International Heating, Cooling And Air Conditioning System	09.05.2012	13.05.2012
Iran Health 2012	17.05.2012	20.05.2012
The 19th Detergents, Hygienic, washing Products & Related Machineries International Exhibition	17.05.2012	20.05.2012
Iran Food + Hospitality 2012	27.05.2012	30.05.2012
19th International Food, Beverage & Packaging Technology Trade Fair	27.05.2012	30.05.2012
International Electronics, Computers, Office Machines Trade Fair Of Iran Tabriz	27.05.2012	31.05.2012
Iran Food & Bev Tec- International Food, Drink and Packaging Technology Fair	27.05.2012	30.05.2012
Iran Agro - International Agricultural Fair	27.05.2012	30.05.2012
Industrial And Specialized Exhibition Of Humidity, Heating, Acoustic, Corrosion, Light Isolations Equipments And Related Industries	23.06.2012	26.06.2012
International Exhibition of Home & Office Furniture Interior Design & Decorations Of Iran	02.07.2012	06.07.2012
Machinery - Plant - Processes - Materials For Construction Industry -Building Materials	05.07.2012	08.07.2012
The 2nd Transportation, Logistics & Supply Chain International Exhibition	15.07.2012	18.07.2012
IPAS - International Police, Safety and Security Equipment Exhibition	15.07.2012	18.07.2012
HOFEX	16.07.2012	19.07.2012
International Leather And Skin Products And Machineries ExhibitionOf Iran Tabriz	21.07.2012	24.07.2012
7th Iran International Water & Wastewater Exhibition	20.08.2012	23.08.2012
10. TITUF Uluslararası Belediye Araç Gereçleri Fuarı	20.08.2012	23.08.2012

**T.C.
EKONOMİ BAKANLIĞI**

5. IBEX Uluslararası Ekmek Sanayi Fuarı	03.09.2012	06.09.2012
CONFAIR 2012	07.09.2012	10.09.2012
18. INTER PACK - PRINT SHOW	12.09.2012	15.09.2012
The 5th IBEX International Bakery Industry Exhibition	13.09.2012	16.09.2012
Iran Plast International Exhibition	15.09.2012	18.09.2012
ICF Uluslararası Bisküvi, Şekerleme, Çikolata Ürünleri, Makineleri ve Hammaddeleri	25.09.2012	28.09.2012
ALBREX 7	27.09.2012	30.09.2012
The 12th Tehran Industry International Exhibition (T.I.I.E 2012)	05.10.2012	08.10.2012
Iran Oil & Gas Show - International Exhibition of Oil, Gas & Petrochemical Industries	09.10.2012	12.10.2012
17. IRANTEXTILES Uluslararası Tekstil ve Konfeksiyon Yan Sanayi, Ev Tekstili, Hazır Giyim, Deri Konfeksiyon ve Yan Sanayi, Ayakkabı ve Yan Sanayi, Tekstil ve Deri Makineleri Fuarı	15.10.2012	18.10.2012
İran Uluslararası Isıtma, Soğutma ve Havalandırma Fuarı - İRAN HVC 2012	15.10.2012	18.10.2012
Fuarın Adı	Başlangıç Tarihi	Bitiş Tarihi
Iran Pack & Print - International Exhibition of Packaging & Printing Machineries and Equipment	16.10.2012	19.10.2012
16. Autoexpo Uluslararası Otomotiv ve Yedek Parça Fuarı	17.10.2012	21.10.2012
Biscuit, Confectionary & Chocolate Machineries & Raw Material International Exhibition	19.10.2012	22.10.2012
The 6th Exhibition of Kitchenware, Sauna, Pool	22.10.2012	23.10.2012
The 14th Exhibiton Of Ceramic, Tiles and Porcelain	22.10.2012	23.10.2012
12. IEE Uluslararası Elektrik Fuarı	25.10.2012	28.10.2012
International Specialized Exhibition Of Door, Window and Related Machinery Of Iran Tabriz	30.10.2012	02.11.2012
11. LIVESTOCK - Uluslararası Kümes ve Çiftlik Hayvanları Endüstrisi Fuarı	04.11.2012	07.11.2012
International Packaging and Printing Industry and Machineries Trade Fair Of Iran Tabriz	08.11.2012	12.11.2012
International Agricultural Products, Equipments, Machineries, Foodstuff and Related Industries Exhibition Of Iran Tabriz	08.11.2012	12.11.2012
5th Maritime Industries Exhibition	08.11.2012	11.11.2012
International Cosmetics and Hygienic (Skin & Hair) Exhibition Of Iran Tabriz	11.11.2012	15.11.2012
Iran Telecom - Iran Telecom - International Telecommunications and Information Technology Trade Fair	14.11.2012	17.11.2012
WATEX Uluslararası Su ve Atık Su Fuarı	14.11.2012	17.11.2012
IAP Tehran Spare Parts 6. Uluslararası Otomotiv ve Yedek Parça Fuarı	17.11.2012	20.11.2012
Internation Exhibition Cement Concrete Industry	24.11.2012	27.11.2012
6. IAP Uluslararası Otomotiv ve Yedek Parça Fuarı	25.11.2012	28.11.2012
İran Metafo	25.11.2012	28.11.2012
Iran 11. Uluslararası Beyaz Eşya ve Ev Gereçleri Fuarı	13.12.2012	16.12.2012

T.C.
EKONOMİ BAKANLIĞI

2012 Yılında Milli Düzeyde İştirak Edilen/Edilecek Fuarlar		
Fuarın Adı	Başlangıç Tarihi	Bitiş Tarihi
2. İran Tarım Uluslararası Tarım, Tarım Teknolojileri, Hasat, Sulama, Tarım İlaçları, Gübre ve Tarım Kimyasalları Fuarı	08.01.2012	11.01.2012
DOR-WIN TECH 2012 - Tahran 3. Uluslararası Kapı ve Pencere Teknolojileri Fuarı	18.01.2012	21.01.2012
10. MEDEX Uluslararası Ev ve Ofis Mobilya ve Aksesuarları Fuarı	18.02.2012	21.02.2012
BUILDEXPO Uluslararası Yapı ve Yapı Malzemeleri Fuarı	09.05.2012	13.05.2012
19. İran-Tahran Uluslararası Gıda, İçecek ve İkramcılık Ticari Fuarı	27.05.2012	30.05.2012
14. LEATHEX Uluslararası Deri, Deri Ürünleri ve Makineleri Fuarı	12.07.2012	16.07.2012
TEXPO Uluslararası Genel Ticaret Fuarı	22.08.2012	27.08.2012
CONFAIR Uluslararası Yapı ve Yapı Malzemeleri Fuarı	15.09.2012	18.09.2012
11. ICF Uluslararası Bisküvi, Şekerleme, Çikolata Ürünleri, Makineleri ve Hammaddeleri Fuarı	25.09.2012	28.09.2012
12. TIIE Tahran Uluslararası Sanayi Fuarı	05.10.2012	08.10.2012
11. İran HVAC Uluslararası Isıtma, Soğutma, Havalandırma ve İklimlendirme Fuarı	15.10.2012	18.10.2012
18. İran Textiles Fuarı	15.10.2012	18.10.2012
12. IEE Uluslararası Elektrik Fuarı	25.10.2012	28.10.2012
İran 12. Uluslararası Beyaz Eşya ve Yan Sanayi Ürünleri Fuarı	14.11.2012	17.11.2012
7. IAP Uluslararası Otomotiv ve Yedek Parça Fuarı	29.11.2012	02.12.2012
19. Iran Pack & Print Show Uluslararası Paketleme ve Baskı Ürünleri Ekipmanları ve Makineleri Fuarı	19.12.2012	22.12.2012

Ülkemiz ile İran arasındaki ticari ve ekonomik ilişkilerde, Türk müteahhitlik firmalarının bu ülkede üstlendikleri projelerin önemli bir yeri bulunmaktadır. Bu bağlamda, İran'da Türk firmalarınca bugüne kadar toplam 4,16 milyar dolar tutarında 44 adet proje üstlenilmiştir.

Türkiye-İran Karma Ekonomik Komisyon Toplantıları, iki ülke arasındaki ekonomik ve ticari ilişkilerin tüm boyutları ile değerlendirildiği en geniş katılımlı platformdur. 2002-2012 yılları arasında yedi kez düzenlenmiş olan söz konusu toplantının koordinasyonu Bakanlığımız tarafından yürütülmekte olup, 23. Dönem Karma Ekonomik Komisyon Toplantısı 17-19 Ocak 2012 tarihlerinde Ankara'da deruhte edilmiştir.

Bununla birlikte, iki ülke arasındaki ilişkilerin çok boyutlu yapısı göz önünde bulundurularak, Başbakanımız Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN'ın 28-29 Mart 2012 tarihlerindeki İran ziyaretlerinde, Kalkınma Bakanı Sayın Cevdet YILMAZ ile İran Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Ali SAİDLU, Özel Temsilciler olarak görevlendirilmiştir.

T.C.
EKONOMİ BAKANLIĞI

Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerimizin ekonomik ve ticari gelişiminin hızlandırılması amacını taşıyan sınır ticareti uygulaması, 16 Mayıs 2009 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan “Sınır Ticaretinin Düzenlenmesine İlişkin 1/12/2008 tarih ve 2008/14451 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı” ve 16 Haziran 2009 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan “Sınır Ticaretinin Uygulanmasına İlişkin 2009/7 sayılı Tebliğ” çerçevesinde yürütülmektedir.

Bu kapsamda, düzenli olarak tertip edilen Türkiye-İran Sınır Ticareti Ortak Komitesinin VII. Dönem Toplantısı, 27 Temmuz 2011 tarihinde İran’da gerçekleştirilmiştir.

Sınır illeri arasında ekonomik işbirliğini geliştirmek üzere tertip edilen ve ilki ve ikincisi sırasıyla 7-8 Aralık 2009 ve 11 Ocak 2010 tarihlerinde Van’da, üçüncüsü ise 27-28 ekim 2010 tarihlerinde Urumiye’de düzenlenen “Türkiye-İran Sınır İlleri Ekonomik İşbirliği Toplantısı”nın IV. Dönem Toplantısı 17-18 Kasım 2012 tarihlerinde Ağrı’da gerçekleştirilmiştir.

Bakanlığımız, firmalarımızın İran pazarlarında karşılaşılabileceği sorunlara ilişkin olarak İran makamları nezdinde en üst düzeyde temaslarını sürdürmektedir. Diğer taraftan, İran’da faaliyet gösteren firmalarımıza hizmet etmek gayesiyle Tahran Ticaret Müşavirliğimize ek olarak Tebriz ve Urumiye’de de birer temsilciliğimiz açılmış olup Tahran’da görevli müşavir sayımız üçe çıkartılmıştır.

Bakanlığımız tarafından ülkemiz ile İran arasındaki ticari ve ekonomik ilişkilerin geliştirilmesine yönelik 2013 yılında gerçekleştirilmesi planlanan faaliyetler aşağıdaki tabloda sunulmaktadır:

Faaliyetin Adı	Faaliyetin Gerçekleştirilmesi Planlanan Yer
İran’daki Gelişmelere İlişkin Sektörel Sunumlar	Çeşitli Şehirler
Türkiye-İran 24. Dönem KEK Toplantısı	İran/Tahran
Türkiye-İran Ortak Ticaret Komitesi V. Dönem Toplantısı	İran/Tahran
Tercihli Ticaret Anlaşması İmzalanması	Türkiye
Sınır Ticareti Ortak Komitesi	Türkiye/Ankara
Sınır İlleri Ekonomik İşbirliği Toplantısı V. Dönem Toplantısı	İran/Urumiye